

ESTI LAPOK.

Kedd,

34.

April 3. 1849.

Political horoscop.

II.

Békepárt.

Hallották, hogy harangoztak, de nem tudják, hogy hol? Hiresztelik, hogy van egy békepárt, vagy legalább akar lenni, és hisznek benne.

Sőt azt is hiresztelik, hogy az a békepárt itt közöttünk van, s azt is elhiszik.

Arra, hogy valaki ezt hiresztelje, lehet oka, de arra, hogy elhiggye, nem lehet.

Békéről csak akkor lehet szó, ha vagy mi győzünk, vagy mi győzetünk le.

Első esetben mi kötjük azt, de nem az austriai házzal, másodikban az austriai ház, de nem mi velünk.

Az austriai ház vétett a mostani Magyarország ellen annyit, mennyi elég rá, hogy vele minden békepropositum paradoxonná legyen.

Ha győzünk, nem fogjuk Austriától kérdeni: hanem Európától és a magunk népétől, hogy minő sorsot határozott el Magyarország számára?

Ha legyőzetünk, nem tőlünk fogja Austria kérdeni a föltételeket, miken békét vásároljon.

Nem tőlünk, nem is ettől a Magyarországtól.

Hanem előállna akkor egy egészen másik Magyarország, egy soha nem nevezett, soha hangot nem adott párt, mind azok, kik mind a két elv mellett és ellen compromittáltak magukat, s ott lenne a békepárt.

E párthoz senki sem tartozhatik, ki végig az elv mellett maradt és azt kimondá.

Tehát senki azok közül, kik az országgyűlésen jelen vannak. Senki közülünk.

E párt még nincs, e párt nem is fog lenni, mert e párt csak akkor lehetne, ha teljesen, végképen legyőzetünk s az ép emberésszel elhinni nem lehet.

Kaput osok.

Nem beszélek az ingerültség hangján.

Vannak saját feleink között, kik a népet a kaputosok ellen igazgatják.

Ez a veszélyesség szempontjából nem sokat árt. A magyar nép józan, becsületes, az bizony nem fog revolúciót csinálni azért: hogy egyik ember posztóban jár, a másik vászonban.

Többet árthat azonban ez agitáció politikai szempontból.

Tegyük fel: hogy ez elv vérré válik a népben.

(Én ugyan nem szeretem ezt a különböztetést tenni, előt-

tem minden honpolgár a néphez tartozik, nem csupán azok, kik posztóruhát nem viselnek.)

Akkor a legelső új országgyűlésen ilyen szép pártcombinációk lennének.

Egy szláv párt, melly olly férfiakból állana, kik azon csekély kis hiány mellett: hogy kaputot nem hordanak, nemcsak a magyar érdekeket, de még a magyar nyelvet sem fognák ismerni.

Lenne egy másik román párt, egy harmadik szerb párt, és isten tudja hányféle nemzetiségi párt.

Mert e nemzetiségi kerületek ez ideig választották ugyan azokat, kikben bizalmuk összpontosult, de legalább olly embereket, kik felvilágosultságoknál fogva nemzetiségünk előhaldásának nem kerékkötő lánczai.

S mind ezt miért?

Azért: hogy a kaputos országgyűlés nem határozott még az élethalál perczekben a regáliák felől.

Az ollyan status férfiakat sem irigyeljük senki álladalmának, kiknek diplomaticus utopiái nem terjednek túl a bormérésen.

J. M.

Erdély.

Miénk megint a tartomány,
Miénk a kis, de drága hon.
Vidám folyókkal ékesen,
Aranynyal, sóval gazdagon.
Kétszerte kedvesen miénk,
Mint a minő eddig vala,
Mig nem láttuk elesni őt,
Mig a porig nem hajola.

Miénk... és mégsem a miénk,
És — e világon senkié!
Szébbik felet a pusztulás
Setét országába vivé.
S a min egy tenger elrohant,
S a mit az éjjel elfedett,
Nem lesz az többé a miénk,
Az ég alatt s a föld felett.

A földig égett városok,
Gyászolni fognak még soká,
Erdők parázsos hamuja
Szállong a bércek homlokán,
Feldult mezők arany kalászt
S virágokat nem hajtának,
Az égi szellők hangiban
Véres árnyak sohajtának.

Majd szól az égi háború,
Megdördül a terhes vihar.....
Nem hallod? Átkozódik ott
Ezer leöldösött magyar.
Majd siró szellő megyen át
A reszkető lombok felett.....
Ez tán a leölt gyermekek
És nők sikokoltása lehet.

Ki fogja megmivelni most
A pusztán hagyott földeket?
S hogy éljen, a ki megmaradt,
Termő magot ki vet? ki vet?
Oh! barázdával gazdag föld
Csak egy lesz.... de az nem terem,
Bár ezreket vetnek belé:
— A temető, a cziinterem!

És mégis — mégis a miénk,
És mégis drága lesz a hon,
Melly vesztett annyi örömet,
S csak búval maradt gazdagon.
Ha egy sír lenne az egész,
Hol a halál mindent kiölt,
S parázszsá égetett a láng!
— Szent s drága volna még a föld.

De nincsen úgy! A sírokon
Zöldelni kezd a száraz ág;
Nyilik a szabadság fáján
A vérrel öntözött virág.
Szebennek bűnös tornyain,
S az árulók földén pedig
(Engesztelőül minékünk)
Setét felhő nehezkedik!

E felhőben villám terem,
Átok villám a. A magyart
Megboszúlni ó BEM vezér!
Kezedben ez legyen a kard!
S a hol az ujuló mezőn,
Virág, babér, repkény terem,
Fonódjék koszorúdba mind,
Szabadságunk nagy hőse, BEM!

Egy erdélyi levélből.

Azt mondják, elmúltak a csudák napjai, ezt megezáfolja
Szeben és Brassó bevétele.

A szászok nem hitték: hogy Szeben be lehessen venni,
ezen jól elárkolt, elzövekelte várost, melyet 3200 muszka, 2
zászlóalj osztrák, s 2000 szász nemzetőr, bőszyűlt mind a ma-
gyar név ellen, védett.

A szászok nagy része a muszkákkal kivonult Oláhországba,
most már szeretnének visszajöni, de nem bocsáttanak.

15. marczius Erdélyben mindenütt megünnepeltett.

Nem képzelhető, mint bántak a magyarokkal ezek a szá-
szok, míg le nem verettek. Ha sebesült foglyok vitettek Szeben-
be, azokat köpdösték, megverték. A főtényezők megszótktek és
mindent elkövetnek, hogy újra behozzák az ellenséget.

Azonban mi is gondoskodunk róla: hogy be ne jöhessen.

Bemnek legelső dolga is az volt: hogy a legyőzött ellen-
ség földén felszabadította a közlekedést, a népnek amnestiát
adott, s a személy és vagyon-bátorságot biztosította. Ő, ugymond,
a szabadság kivívása alatt nem akar olly eszközöket felhasz-
nálni, miket a szolgaság talált ki tulajdon czéljaira, mint város-
elzárások és levélfeltörések.

Mesének véltem a mondát, miszerint a tüzet kiálló legvi-
tézebb muszka is, ha egyszer rohamnál megszaladt, — futása
közben sír és bög, mint a gyermek — ez bárátim nem mese, itt
minden ember bizonyítja, hogy a muszkák jól tartották magukat,
vissza is nyomták seregeinket, de midőn megrohantattak, a ro-
hamot ki nem állhatván, megfutamodtak, és sírás, bögés között
szaladnak, mint kiket erősen korbácsolnak. Ugy, hogy a bögés
sírás minden velök találkozókat halálra rémített. No már ez
csakugyan a legcomicusabb jelenet. — Gondolj és képzelj né-
hány ezer bögő, síró szakálos vén bolond gyermeket. Az erdélyi
seregek fel sem veszik már a muszkát.

Kedves barátom!

Szeben bevételén kezdeném leveletem, de ez örömhirt
már a Közlöny is megénekelte. Azonban ujság lesz előtted, a
Nagy Péterék haza érkezése.

Istennek hála, semmi bajuk nem volt. Még csak nem is be-
nignisalták őket.

Mondja Péter, hogy eleinte mindennap adtak egyegy in-
stantiát Puchnerhez, miszerint ügyüket vizsgáltassa meg, s ha
ártatlanoknak találja, ne tartsa fogságban; e kérelmezések
egyetlen eredménye lön, hogy Puchner uram írószereiket elvi-
teté. —

Emlékezhetsz, hogy régebben szó volt róla, mikép a sze-
beniek készek lennének magukat feladni, de Puchner golyót
ígért annak, ki a feladást szóba meri hozni.

Nagy Péter azt beszéli, hogy annyira nem volt a polgá-
rokban is semmi hajlam capitulációra, mikép jan. 20-án köz-
gyűlésileg kimondák a polgárok, hogy azon esetre, ha Bem be-
törhetne Szebenbe, minden magyar foglyot massacrírozni fog-
nak. Rendkívüli megátalkodottság!

A szebeni Vida Károlyt, Benigni Edler von Galgenbergert,
négy honvéd csaknem egyszerre lövé át. Midőn egy őrnagy si-
etne szállására, hogy az éj homályában végezzen vele: nagy
boszujában vérében lelta a gazembert!

Bizton átadhatod e hetedhét országra szóló gyászhi-
rt a közönségnek, csakhogy hivatalosan nem szabad tudni, hogy
honvédek végezték ki, mert Bem boszankodik, hogy hire s ren-
delése nélkül valaki illy hatalmas executiót mert tenni.

Bem az első napon 100,000 pengőt s vagy 60 lovat kért a
szebeniektől ismeretség fejében. Az nap nem lévén sikere ki-
vánatának, az öreg ur vigasztalólag mondá az elöljáróknak: nem

baj, csakhogy holnapra 200,000 ft legyen készen; vagy ha e sem volna lehetséges, holnaputánra 300,000 ft, et sic porro, Elég az hozzá, hogy a 200,000 pft másnapra készen volt. —

Szegény Nagy Péterék, mind contóra kellett, hogy éljenek; Bem aztán adósságaikat kifizetteté, s 40 — 40 pftot adott mindeniköknek uti költségül. — Gyarmati is Szebenben vala, noha a hír öt Fejérváron lenni mondotta. Most már ő is haza érkezett, de nem adták vissza 18,000 pftot, mellyet Urbán tőle confiscált.

Gróf Károlyiné a szolnoki diadalt kivívott seregeknek egy pompásan hímzett zászlót küldött. Ez útközben a császáriak kezébe került, s a grófné e tettéért egy héti házi börtönre íteltetett.

„Egy úttal löjjenek önök föbe, monda a grófné, mert én jót állok róla: hogy a második zászló, mellyet küldeni fogok, okvetlenül el fog rendeltetése helyére jutni.“

Debreczen april. 1-én 1849,

Szerkesztő úr! ¹⁾

Lapjának ma reggel megjelent számában egy hivatalos jelentésem közöltetik, mellyre ön jónak talált észrevételeket tenni.

Elvárom ön loyaltásától, hogy lapja legközelebbi számában közlendi ellenészrevételeimet.

Ha jól felfogtam az észrevételek szellemét, először azzal vádoltatom, mintha hanyagul jártam volna el kiküldetésemben; másodsor azzal terheltetem, mintha M. L. úr mellett ügyészkedni akartam volna.

Ez utóbbira nézve röviden megjegyzem; mikép M. L. úr — védelmemre nem szorulván (?) — engem ügyvédi megbizással nem látott el; én pedig, mint volt pesti ügyvéd eszélyesebb vagyok, sem minthogy nyelvváltságban hagynám magam marasztalni ön által, ki e tekintetben olly classicus interventiókra számíthat; de különben is, mióta titoknok vagyok, felhagytam a prókátorsággal. ²⁾

A mi a hanyagsági vádat illeti, ez — úgy látszik — azon alapszik, hogy 7-kén voltam kiküldve, és csak 12-kén végeztem be működésemet, csak 20-kán adtam jelentést.

De tehetek-e én arról, hogy a pénzügyministeri olvasztó, ámbár egész nap dolgozott, mint a hivatalos leltárból kitetszik, csak 20-kán végezte el a beolvasztást?

És tehetek én arról, hogy 11-kén történetből Debreczenben is, és különösen a „Fiacker-Stand“-on vasárnap, — a pénzügyministeri olvasztó hivatal pedig bezárva volt, és így csak 12-kén reggel lehetett a ládák visszaszállítását eszközölni? ³⁾

Hogy pedig csak 20-kán adtam be jelentésemet, annak oka nem egyéb, minthogy csak 20-kán voltam írásbeli jelentésekre felszólítva. ⁴⁾

Ha ön — egy előfizetője helyett — lapjának mareggeli számát még egyszer elolvasni nem resteli, ⁵⁾ jelentésem első soraiból kiveheti, hogy kiküldetésem csak szóbeli volt, — és én szóbeli kiküldetésemre, a szóbeli jelentést, mindjárt 12-kén megírtam. ⁶⁾

Most röviden néhány pontokra.

Jentésemet, mellynek eredeti conceptusa a hivatalban maradt, nem az Esti lapok szerkesztőségéhez intéztem. ⁷⁾

Nem intéztem azért, mert M. L. ur még mindig tagja a h. bizottmánynak; és így némelly emberek még nem ministerek, ⁸⁾ következésképen nekik felelni nem tartozom. ⁹⁾

A correctiókat nem M. L. ur, hanem magam tettem; nekem pedig mindig szabadságomban állott saját — egy irnok által letisztázott — jelentésemem igazításokat tenni.

A nagy ládákat fényes nappal bátran kithettem a folyosóra, mert hivatalos szolgára biztam őrizetüket, és a folyosón folytonosan emberek járnak. ¹⁰⁾

A ládákon nemcsak az új pecsétek, hanem a régié is meg voltak, csakhogy nagy részt megrepedve és törötten. ¹¹⁾

Hogy a nyitott ládácskákban kávéskanalaknál egyéb nem hiányzott, azt a szarvasbőr formák mutatták.

Hogy a kávéskanalak már Budán hiányzottak, azt Fuchs Vilmos tanácsos urtól hallottam. Elég világos? ¹²⁾

Kitől tudja Fuchs tanácsos ur? azt tőle meg lehet tudni. ¹³⁾

Többre nem tartom szükségesnek felelni; ¹⁴⁾ annál is inkább, mert bátran hivatkozhatom a pénzügyministeri kiküldöttekre, van-e jelentésemben legkevesebb is, mi eltérne a valóságtól. ¹⁵⁾

Végre, miután nem tudom, nem kovácsoltatnak-e új malitiósus észrevételek ezen előadásomra, kinyilatkoztatom, mikép rögtöni és hosszas időre elutazásom miatt csak Pesten fogok felelni! ¹⁶⁾

Nyiri Józsa.

⁵⁾ Megint nem értem, ön azt hiszi, hogy én az előfizetőimet szoktam elolvasni.

⁶⁾ Meglehet, és a kinek tetszik elhiszi.

⁷⁾ És mégis fogalmazási javítások voltak benne, a másolatban különös másolat.

⁸⁾ Tehát M. L. úr minister mióta?

⁹⁾ De igen, ha M. L. úr úgy parancsolja.

¹⁰⁾ Nem is a lelkektől szokás azokat félni, hanem épen az embe-
rektől.

¹¹⁾ Csak ki vele! Épen a láda nyílásán ketté törve! Így!

¹²⁾ Mi szükség arról bizonyítani, a mit szájhallomásból tudunk?

¹³⁾ Mikor ön referál, akkor referáljon arról, a mire fel van szólítva.

¹⁴⁾ Erre sem volt sok szükség.

¹⁵⁾ Nem annyira az ott a hiba, a mi benne van, mint a mi nincs bele-
telve.

¹⁶⁾ Adja Isten minél előbb.

¹⁾ E cikket ártatlansága ajánlólevele mellett jónak láttuk közölni.
Szerk.

²⁾ Mi köze a tárgynak e minutiákhöz.

³⁾ Annyit sem értünk belőle, mintha a Debreczeni lapokból olvasnánk.
Szerk.

⁴⁾ Ez a dolognak a lényege, nem ön van itt hanyagsággal vádolva,
Toto ceolo más dolog az, a miről mi beszélünk.

Charivari.

Nyiri levelek.

IX.

Öcsém uram!

Ihon van egy pár igazi mese Kecskemétről.

Volt itt egy jó markos legény, névszerint Czirkos Pongrácz, kár, hogy a gerillába nem állt.

Mikor az a 17 ezer horvát itt volt, az ő apjáék házához is szállásoltak 17-tet egy kapitánnyal együtt.

Ő tehátlan egy kurtakorcsmában estig iddogálván, a mint este haza vetődik, hát akkor már odahaza javában foly a csetepaté, a horvátok ütögetik az ő szögény öreg apját, ki is nagyon össze talált veszni a kapitánnyal.

A jó fiu ezt látva, felháborodik s úgy üti ő öklének mivoltával a kapitány uramat orron, hogy annak rögtön elborította a képesfelét a vér.

A tizenhét horvát erre ráesik, de a fiu neki se néz tizenhét embernek, szécsap köztük, mint az isten nyila, egyet jobbra, kettőt balra taszit, a többit felrugja s ki az utcára.

Erre nagy lárma támad, a fiut kergetik utcáról utcára, mindig több horvát, mindig több nyargal utána, úgy, hogy utoljára tizenhét ezer horvát kergeté Czirkos Pongráczot egy magát.

Hallatlan az igaz, de mégis úgy van. Tizenhétezer ember utoljára csodaképen csakugyan elesipte az egyetlen egy fiut s vitte nagy diadalommal a városházára, ott bezárta egy lyukba, egy század granicsárt kirendelt az őrizetére. Rögtön hadi törvényszéket állítottak, a legényt el is ítelték legottan.

Hanem persze a jó legény az alatt, míg fölötte ítéletet hoztak, kitört a tömlöczből és elszökött.

Ezt előre is tudhatta kigyelmed.

— Másik meg az: hogy egyszer egy trupp vasas német egy főkapitánnyal és száz horváttal kimegy előörsöt állani Alpárra,

Ez előtt három héttel ugyan innen szaladt vissza az előörsön levő egy escadron kuladér, kiabálva: hogy kétszáz huszár kergeti őket hátulról.

Most tehát a kapitány számadásra veszi a postamestert: hogy hová tette azt a kétszáz huszárt, a ki két hét előtt megkergette a silbakot?

„Uram, felel a postamester, nem volt az kétszáz, hanem csak kettő.“

„Szakkerment, hogy mered azt mendani: hogy két huszár elkergetett százötven vasast!“

„De biz úgy van,“ — „De bizony nem úgy van!“

Míg ezek ottan bizonyoznak, jön át a komp a Tiszán, benne van két huszár, egy öreg őrmester, meg egy közvitéz.

„Utzu huszár!“ kiáltja erre az egész legénység s elkezdenek puskázni a közeledőkre.

Erre a vén őrmester kirántja a kardját, s sarkantyúba kapja a lovát, — lassan ment neki a komp, bele akart ugratni a Tiszába, úgy úsztatni át a partra s az alatt szidta a németet, mint a babevest: hogy el ne szaladjon, míg ő oda ér.

A horvátok látva: hogy e bizony nem tréfa, mikor már nagyon közelgetett a komp, oda futottak és kardokkal vagdalták el a komp köteleit: hogy át ne jöhessen.

Azt persze visszacsapta aztán a víz a tulsó partra; mi alatt a vén huszár folyvást szidta kifogyhatatlan ékesszólással a németet, s hadakozott a levegőben a kardjával, hogy a németben a csupa mutogatástul meghűt a lélek.

Mintha látnám: hogy hadakozik s hogy mérgeledik! mikor másod magával neki nem mehetett annak a száz németnek.

Egy felsőmegyei tót atyafi megy haza a kápolnai csata után a fuvarozásból, s hirdeti nagy hűhózással a szájtató publicumnak: hogy no már most vége a háborúnak. Hát csokcsesz? Hát csakugy: hogy a német sereg bele kergette a magyar sereget a Tiszába, ettől a Tisza úgy kiáradt: hogy egészen más felé vett-e a folyását s a németet is mind elnyelte. Ale nyule!

És a bozsemej publicum hitte hogy úgy van.

Lapjaink minden számával a t. cz. sürgetők kérésére, csak úgy szolgálhatunk, ha valaki kezénél lévő teljes példányát, az első óról eladni szándékoznék, melly esetben Csáthy ur annak szokott árrát le fogja fizetni.

Repülő hírek.

† Perczel Mór Verbásznál nyolczszáz ráczot leölt; adja a jó sors: hogy keveset mondtunk légyen.

Ugyan ő róla hirlik: hogy Péterváradot felszabadította az ostrom alól.

† Guyon is megérkezett már rendeltetése helyére.

† Kolozsvárról hat oláh papot küldtek ki a hegyekbe menekült oláhokhoz, nekik az amnestiát kihirdetni. Azok mind a hatot megölték.

† Bangya Marmarosban megverte az ellenséget.

† Pálfi Móricz, ellenséges csapatvezér, mindenütt lázítja a közvépet a kaputssók ellen.

† Szemere védseregei elfogták gróf Bubna császári commissáriust.

Megjelennek az **Esti lapok** vasárnapot kivéve minden nap este. Előfizethetni a szerkesztőség kiadó hivatalában (Egyháztér a hatvanutczai szöglet ház első emelet) és Csáthy Lajos könyvkereskedésében.

Előfizetési ár 4 hónapra a félév végéig	{	postán 5 for. — kr.
	{	helyben 4 „ — „
„ 1 hónapra	{	postán 1 „ 20 „
	{	helyben 1 „ — „

Egyes szám ára 3 pengő kr.

Felelős szerkesztő s kiadó Jókai Mór. — Nyomatik Debreczen város könyvnyomdájában.